

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Datum 24 maart 2021

Betreft Beantwoording schriftelijke vragen dat boeren ontevreden zijn over
maatregelen om ganzen te verjagen

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik uw de antwoorden op de schriftelijke vragen die zijn gesteld door het lid Van den Ark (CDA) over het bericht 'Boeren ontevreden over maatregelen ganzen verjagen' (ingezonden op 26 januari 2021 met kenmerk 2021Z01422).

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

**Directoraat-generaal Natuur,
Visserij en Landelijk gebied**

Ons kenmerk
DGNVLG / 21038513

2021Z01422

Ons kenmerk
DGNVLG / 21038513

1

Bent u bekend met het artikel 'Boeren ontevreden over maatregelen ganzen
verjagen'?

Antwoord

Ja.

2

Bent u ermee bekend dat de schade aan gewassen door dieren, met name
ganzen, zwanen en mezen, in de meeste provincies is toegenomen de afgelopen
jaren?

Antwoord

Het klopt dat sinds de jaren '90 de uitgekeerde schadebedragen gestegen zijn. De
afgelopen vijf jaar schommelt het uitgekeerde schadebedrag rond de 24 miljoen
euro. Van de getaxeerde schade wordt ca 85% veroorzaakt door verschillende
soorten ganzen.

3

Kunt u bevestigen dat de maatregelen voor natuurherstel en -ontwikkeling onder
andere als doel hebben om de biodiversiteit te vergroten?

Antwoord

Met het programma Natuur geeft het kabinet een stevige impuls aan
natuurherstel- en verbetering door voor de periode 2021-2030 jaarlijks een bedrag
te investeren in het versterken en intensiveren van het natuurbeleid, oplopend tot
€ 300 miljoen per jaar (totaal € 3 miljard). Met de middelen zullen versneld
maatregelen worden genomen om de negatieve gevolgen van overmatige
stikstofdepositie op de natuurkwaliteit te verminderen en de natuur en
biodiversiteit te verbeteren.

4

Deelt u dan ook de verwachting dat het aantal dieren dat faunaschade
veroorzaakt, waaronder ganzen, zwanen en mezen, ook de komende jaren
zal toenemen als gevolg van de maatregelen voor natuurherstel- en
ontwikkeling? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ganzenbeleid, evenals beleid voor natuurherstel en -ontwikkeling is een
verantwoordelijkheid van provincies. Uitgangspunt bij dit beleid is het vinden van
een balans tussen het bieden van voldoende bescherming en het voorkomen,
bestrijden en vergoeden van schade.

Dankzij de combinatie van waterrijke gebieden, waar ganzen broeden en slapen,
met eiwitrijke graslanden waar ganzen foerageren, is Nederland een aantrekkelijk
land voor ganzen en andere watervogels. De precieze aard van
schadeproblematiek kan per gebied sterk verschillen. De relatie tussen beheer,
populatieontwikkelingen en optredende schade is bovendien complex. Naast

ingrepen in het landschap, en andere vormen van beheer, waaronder verjaging en afschot, spelen ook veranderingen in klimaat, agrarisch landgebruik en migratiepatronen een belangrijke rol¹. Om die redenen wordt bij natuurherstel en -ontwikkeling altijd gestreefd naar lokaal maatwerk, waarbij alle partijen, waaronder agrariërs, zo goed mogelijk worden betrokken.

Het is mijns inziens daarom niet in zijn algemeenheid te stellen dat maatregelen voor natuurherstel- en ontwikkeling zonder meer zullen leiden tot een toename van faunaschade.

5

Is de constatering juist dat er van de drie miljard euro die op dit moment beschikbaar is voor natuurherstel en -ontwikkeling, geen geld is uitgetrokken voor de vergoeding van faunaschade als gevolg van de maatregelen?

Antwoord 5

Zoals ik in mijn antwoord op vraag 3 stel zijn de daar genoemde maatregelen en bijbehorende middelen bedoeld om de negatieve gevolgen van overmatige stikstofdepositie op de natuurkwaliteit te verminderen en de natuur en biodiversiteit te verbeteren. Hierbij zijn geen middelen voor faunaschade gereserveerd.

6

Bent u het ermee eens dat bij de maatregelen voor natuurherstel en -ontwikkeling een belangrijke rol is weggelegd voor de agrarische sector en hiervoor een stimulerend beleid voor agrariërs wenselijk/noodzakelijk is? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waar bestaat volgens u die rol dan uit?

Antwoord

Onze agrariërs kunnen met natuurinclusieve kringlooplandbouw een belangrijke bijdrage leveren aan natuurherstel en -ontwikkeling. Denk bijvoorbeeld aan het verweven van landschapselementen (de zogenaamde groenblauwe dooradering) die versnippering van natuur tegengaat. Niet voor niets zet ik met de LNV-visie hierop in, onder andere met stimulerend beleid in de vorm van een omschakelprogramma (Kamerstuk 35 334, nr. 126).

7

Bent u het ermee eens dat in het kader van stimulerend beleid de maatregelen voor natuurherstel- en ontwikkeling, die het maatschappelijke belang dienen, niet voor rekening van de agrariërs mogen komen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ik ben het met u eens dat waar deze maatregelen faunaschade tot gevolgen hebben voor agrariërs, zij daarvoor binnen de gebruikelijke kaders dienen te worden gecompenseerd.

8

¹ <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2019/11/Maatschappelijke-Adviesraad-Faunaschade-Bijlage-1-Ganzen-en-ganzenschade-in-Nederland.pdf>

Kunt u toelichten waarom faunaschade niet integraal is opgenomen in het budget voor natuurherstel en -ontwikkeling? Over welke onderzoeken naar faunaschade beschikt u?

Ons kenmerk
DGNVLG / 21038513

9

Op welke manier bent u voornemens deze toenemende faunaschade te vergoeden en waar komen de financiële middelen vandaan?

Antwoord 8 en 9

Zoals ik in het antwoord bij vraag 5 toelicht is er geen directe relatie tussen natuurherstel en ontwikkeling en een toename van faunaschade.

Wanneer beschermde, inheemse diersoorten, zoals ganzen, zwanen en mezen, schade aan landbouwgewassen toebrengen, kunnen grondgebruikers in aanmerking komen voor een tegemoetkoming. BIJ12 verzorgt het tegemoetkomingsproces namens de 12 provincies. Om voor een tegemoetkoming in aanmerking te komen, wordt van een grondgebruiker verwacht dat deze eerst zelf een redelijke inspanning pleegt om schade te voorkomen.

BIJ12, evenals individuele provincies, laat veelvuldig onderzoek uitvoeren naar faunaschade. Voor een overzicht verwijs ik u naar de website van BIJ12.

Tegemoetkomingen in faunaschade worden gefinancierd uit provinciale middelen. De hoogte van de uitgekeerde tegemoetkoming wordt bepaald met behulp van taxaties. De totale hoogte van de vergoedde faunaschade is dus gebaseerd op daadwerkelijk ondervonden opbrengstdervingen en staat los van maatregelen en budgetten voor natuurherstel en -ontwikkeling. Er zit geen plafond aan de tegemoetkomingen voor faunaschade aan landbouwgewassen.